

Білик О.В., Поліщук С.П., кандидати екон. наук
Білоцерківський національний аграрний університет
bilyk.olha@btsau.edu.ua
polishuk.svitlana@btsau.edu.ua

Стратегічне планування в системі публічного управління

Розкривається сутність стратегічного планування як складового елементу системи публічного управління. Розглянуто особливості стратегічного планування на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Ключові слова: стратегічне планування; стратегія; децентралізація; публічне управління.

Розвиток України як демократичної європейської держави можливе завдяки ефективній системі публічного управління та адміністрування, одним із аспектів якої є стратегічне планування. У сучасному турбулентному середовищі саме стратегічне планування є ефективним засобом для прогнозування майбутніх можливостей і проблем.

Стратегічне планування в публічному управлінні – це багатоплановий процес, головний вектор якого спрямований на розробку стратегії інституцій публічного управління із врахуванням змін, що відбуваються у зовнішньому середовищі. Стратегічне планування використовується, по-перше, для розробки і ранжування пріоритетних і довгострокових цілей процесу публічного управління, які відповідають вимогам соціально-економічного розвитку; по-друге, для оцінки і критичного аналізу шляхів і можливостей досягнення пріоритетних цілей в існуючих та прогнозованих зовнішніх і внутрішніх умовах функціонування системи публічного управління; по-третє, для вибору і реалізації управлінських рішень, що забезпечують раціональне використання наявних ресурсів та ефективну адаптацію до неочікуваних змін.

За визначенням Організації Об'єднаних Націй стратегічне планування являє собою особливий вид діяльності суб'єктів господарювання, територіальних органів виконавчої та законодавчої влади (органів місцевого самоврядування, адміністрацій регіонів, регіональних асоціацій), державних органів виконавчої та законодавчої влади, які беруть участь у підготовці проектів стратегічних рішень у вигляді прогнозів на термін більш ніж декілька років, програм та планів, що передбачають висування конкретної мети, та стратегій поведінки відповідних суб'єктів управління, реалізація яких забезпечує їхнє ефективне функціонування в довготривалій перспективі з урахуванням наявних ресурсів, вибору пріоритетів їх використання з урахуванням змін зовнішнього середовища [3].

Стратегічне планування також можна розглядати як взаємопов'язані перспективні плани соціально-економічного розвитку, котрі розробляються

органами публічного управління для досягнення довгострокових цілей з урахуванням факторів зовнішнього середовища.

Для різних рівнів публічного управління загальні принципи стратегічного планування залишаються незмінними. Разом з тим, якісною стороною стратегічного планування в публічному управлінні виступають орієнтири та цілі, до яких прямують органи публічного управління. Слід відмітити, що стратегія в даному випадку виступає як засіб досягнення поставлених цілей. Цілі та орієнтири взаємозамінні як в окремі проміжки часу, так і на різних рівнях публічного управління, а деякі параметри (показники, індикатори) на одному відрізку часу можуть бути орієнтирами, а на іншому – цілями. При наявності декількох рівнів публічного управління виникає ієрархія: так, на вищих рівнях публічного управління формуються цілі стратегічного планування, а на нижчих рівнях вони перетворюються в орієнтири. В ході формулювання стратегії неможливо передбачити всі можливості, котрі виникають при створенні і реалізації стратегії [1].

У державному управлінні важливо розрізняти: планування для організації, тобто міністерства чи центрального органу виконавчої влади; планування для галузі, сфери діяльності; планування на рівні держави, регіону, муніципального утворення чи населеного пункту.

З огляду на глобальні виклики сучасності підхід до стратегічного планування в публічній сфері вимагає перегляду. Стратегії повинні розроблятися за принципом «знизу-вверх». Таким чином, спочатку мають розроблятися стратегії розвитку базових адміністративно-територіальних одиниць, потім стратегії розвитку областей і наостанок має формуватися Державна стратегія регіонального розвитку.

Існує досить принципова різниця між стратегічним плануванням розвитку фірми й органу місцевого самоврядування. У першому випадку повну владу ухвалення рішень стратегічного характеру має правління і наглядова рада фірми. У випадку органу місцевого самоврядування до процесу ухвалення рішень обов'язково потрібно залучати суспільних партнерів – мешканців, громадські організації, підприємців. Цим критеріям відповідає партисипативна модель стратегічного планування [2].

Державне стратегічне планування є основою всіх життєдіяльних процесів розвитку держави, важливим етапом процесу управління, що визначає цілі, ефективні методи і засоби, необхідні для досягнення цілей, систему показників, визначаючих хід робіт з досягнення поставлених завдань.

Отже, саме стратегічне планування публічного управління відпрацьовує зону невизначеності між цілями та орієнтирами, тому суттєве значення має посилення оберненого зв'язку. В процесі розробки управлінських рішень органами публічного управління періодично з'являються нові альтернативи і відповідно розпочинається пошук нових управлінських рішень.

Список літератури

1. Берданова О., Вакуленко В., Тертичка В. Стратегічне планування: навч. посіб. Львів: ЗУКЦ, 2008. 138 с.
2. Партисипативне стратегічне планування в органах місцевого самоврядування. Посібник для об'єднаних територіальних громад. DOBRE USAID. Варшава, 2017
3. Сментина Н.В., Фіалковська А.А. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. Київ: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244 с.

УДК 351.851

Панасюк В.І., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

kasanuk@ukr.net

Особливості організація освітнього процесу в закладі вищої освіти

Встановлено, що заклади вищої освіти виконують важливу функцію по забезпеченню особливих умов організації освітнього процесу, що дозволять студентам успішно соціалізуватися та мати успішну кар'єру. За умови існування гострої потреби у фахівцях за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», здатних володіти сучасними управлінським знаннями, запропоновано напрями удосконалення організації освітнього процесу.

Ключові слова: освітній процес, компетенції, «Публічне управління та адміністрування», державні службовці, формування компетенції.

Сучасні соціально-політичні, економічні та глобалізаційні процеси змінюють роль та місце університетів в системі освіти. На заклади вищої освіти покладається важлива місія в забезпеченні підґрунтя для становлення та розвитку сталої економіки, підготовці кадрів здатних покращити державний устрій та здійснити трансформаційні перетворення в напрямі євроінтеграційного майбутнього України. Світова та вітчизняна практика показує, що виключно важлива місце в цьому процесі належить університетам, які готують фахівців, що здатні перетворити знання в уміння, оволодіти прописаними в державному стандарті компетентностями та сформувати в процесі навчання особисті якості, які дозволять їм успішно соціалізуватися та мати успішну кар'єру після закінчення ЗВО [1, 2].

В системі державного управління існує гостра потреба у фахівцях, здатних володіти сучасними суспільно-політичним, економічним, управлінським знаннями, що актуалізує потребу в системній, комплексній підготовці державних службовців і посадових осіб для органів місцевого самоврядування.

Виходячи з цього слід зазначити, що відповідальність за якість освітнього процесу несе ЗВО, який забезпечує відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти. В Стандарті вищої освіти України першого (бакалаврського)